REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Dumінecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 187. Brașov, Miercurĭ 23 August (5 Septemvrie). 1900.

Crisa în Austria.

De-odată cu venirea Împăratului dela Ischl la Schönbrunn, palatul sĕu de vară din Viena, foile cehice au rĕspândit scirea, că va isbucni o crisă ministerială, ér foile vienese au pus venirea monarchuluĭ în legătură cu apropiata disolvare a camerei deputaților.

Scirile despre demisiunea cabinetuluĭ au fost desmințite de către foile oficióse. Cu tóte acestea ḑiarele boeme continuă a afirma esistența uneĭ crise ministeriale ḑicênd, că încă din luna luĭ Iunie s'au ivit grave deosebirĭ de vederĭ în sînul cabinetuluĭ, carĭ acum, când va trebui sĕ se ia decisiunea, vor aduce cu sine demisiunea întreguluĭ cabinet. Din contră foile germane susțin părerea, că nu póte fi vorba de-o crisă, ci numai de disolvarea camereĭ. O schimbare de guvern nicĭ de aceea n'o pot admite, pentru-că ar însemna, că este o urmare a învingereĭ obstrucțiuneĭ cehice.

Orĭ cum ar fi, fapt este și o recunosc cu toțiĭ, că Austria se află în ajunul uneĭ grave decisiunĭ. Duminecă ministru-președinte Koerber a avut o lungă audiență la împăratul. Se asigură, că în acéstă audiență a raportat Majestățiĭ Sale amĕnunțit despre resultatul încercărilor sale de a face posibilă funcționarea regulată a parlamentuluĭ. A arătat, că Cehiĭ tinerĭ fac dependentă părăsirea obstrucțiuneĭ de nisce condițiunĭ, pe carĭ guvernul nu le póte primi. In urma acésta, se ḑice, ministru-președinte a propus împĕratuluĭ disolvarea camereĭ deputaților, precum și un șir de mĕsurĭ, ce va avé sĕ le ia guvernul, până ce se vor puté face nouele alegerĭ. Împĕratul nu a decis încă și se crede, că va decide în decursul acesteĭ sĕptĕmânĭ, probabil însĕ că numaĭ după reîntórcerea sa dela manevrele din Galiția.

Intr'aceea a sosit pe neașteptate la Viena erĭ după amiaḑĭ și ministru-președinte Szell, semn că în adevĕr se tracteză acolo de-o decisiune gravă și care este de natură, încât pretinde și ascultarea primuluĭ ministru unguresc.

Se scie, că Szell stă pe basa vederilor dieteĭ ungare, ca în Austria sĕ fiă susținut principiul constituțional. Décă decĭ ar fi vorba în Austria numaĭ de-o disolvare a camereĭ, după tóte prescrierile constituționale, nu maĭ era de lipsă a-se solicita și părerea ministruluĭ-președinte unguresc. Se vede însĕ, că e vorba de luarea unor mĕsurĭ, cum este și disolvarea cameriĭ, în condițiunĭ estra-ordinare, și de aceea a fost chemat și Szell la marele sfat din Viena.

Este mult colportată versiunea, că décă se va disolva camera austriacă nu vor urma curênd nouele alegerĭ, ci va urma o pausă maĭ lungă, în care se va guverna și se vor resolva așa ḑisele necesitățĭ ale statuluĭ numaĭ pe basa faimosuluĭ paragraf 14. Acest period fără parlament, cred uniĭ, s'ar puté estinde până în tómna viitóre înainte de întrunirea delegațiunilor, căcĭ cheltuelile comune pentru anul 1901 au fost deja stabilite de delegațiunea trecută.

Coloman Szell s'a împrietinit deja cu paragraful austriac 14 și neavênd încătrău, se va împrietini și cu funcționarea luĭ maĭ îndelungată. Unul din semioficioșiĭ sĕĭ s'a și grăbit a accentua, în legătură cu mergerea luĭ la Viena, că a guverna cu paragraful 14 nu însémnă încă încetarea constituționalismuluĭ în Austria.

Ètă dér, că se și grăbesc a afla cheia, cum sĕ pótă trece Szell Rubiconul.

Dér se maĭ ḑice, că Koerber, décă se va adeveri, că monarchul vré sĕ-l țină la guvern, — are de gând ca disolvând parlamentul sĕ octroeze un nou regulament al camereĭ. In casul acesta maĭ mulțĭ dintre miniștri i-se vor opune și crisa ministerială va fi neînlăturabilă.

Se va vedé încurênd, carĭ au dreptate: foile cehice orĭ cele germane, séu póte vor avé dreptate și unele și altele urmând și crisa ministerială și disolvarea parlamentuluĭ.

Este caracteristic pentru situațiunea de față din Austria, că Cehiĭ tinerĭ continuă a serba marea victoriă a obstrucțiuneĭ lor în meetingurile, ce le aranjéză. Așa s'a întêmplat și Dumineca trecută în meetingul de pe dealul dela Hohenmauth la care au fost întrunite peste cincĭ-spre-ḑece miĭ de persóne și în care s'au îndreptat atacurile cele maĭ vehemente în contra constituțieĭ centraliste și s'a cerut restabilirea dreptuluĭ public al Boemieĭ.

Crisa actuală acută se datéză încă dela anul 1897. Ea a înghițit deja treĭ ministeriĭ. Cine póte adĭ prevedé cât va maĭ trebui sĕ dureze și câte ministeriĭ vor maĭ cădé jertfă, până-ce sĕ fiă resolvată în Austria cestiunea naționalităților și cestiunea boemă, care o maĭ și înăspresce?

Din Bucovina.

Reluarea luptei naționale.

„Deșteptarea“ din Cernăuțĭ, numĕrul dela 2 Septemvrie, publică la loc de frunte, următorul comunicat:

„Un numĕr maĭ mare de bărbațĭ de încredere aĭ poporuluĭ român s'au adunat sĕptĕmâna trecută la Cernăuțĭ și au hotărît *sĕ înființeze un nou partid politic.*

„Partidul nou creat se numesce **partidul poporal național.** Acest partid a declarat programul publicat în titlul numĕr al „Patrieĭ“ de programul sĕu, și drept aceea a decis sĕ lucre din rĕsputerĭ întru împlinirea acestuĭ program.

„Partidul poporal național are drept țintă: **dobêndirea drepturilor poporuluĭ român din Bucovina pe tóte terenele vieții publice.**

„Aderenții partiduluĭ s'au grupat în jurul ḑiaruluĭ poporal *„Deșteptarea“*, care de acuma înainte este a-se privi ca organ al partiduluĭ poporal român. „Deșteptarea“ va înlocui în viitor și pe fostul ḑiar „Patria“.

„Lipsa de puterĭ ḑiaristice probate face cu neputință edarea din nou a „Patrieĭ“. E sigur, că îndată ce-am aduce din Transilvania séu România un redactor nou, guvernul țĕriĭ ni-l espuléză până în 24 óre.

„Pe lângă acéstă considerațiă am avut în vedere și un lucru de tot vajnic: *voim sĕ nu maĭ facem deosebire între Românii maĭ culțĭ,* pe carĭ până acuma ne plăcea a-i numi „inteligența română“, *și între poporenii noștri.* Voim *sĕ apropiem cât se póte de mult clasele societății române din acéstă țéră, sĕ surpăm păreții, carĭ ne despart în mulțime de caste, și sĕ nu maĭ promovăm chiar și prin ḑiare deosebirea acésta.* Ne vom întrepune cu tóte puterile sĕ *conservăm unitatea națiuneĭ nóstre,* și deopotrivă voim sĕ fiă informațĭ toțĭ Românii bucovinenĭ.

„Deșteptarea“ va fi scrisă într'o limbă, care va fi înțelésă de tot Românul. Ca sĕ purtăm însĕ grijă și de păturile cele maĭ largĭ ale națiuneĭ române, adaugem ḑiaruluĭ un supliment, care va cuprinde materiĭ menite anume pentru crescerea politică a sătenilor noștri“.

In acelașĭ numĕr „Deșteptarea“ publică în Supliment un articul întitulat „Planurile guvernelor austriace cu noĭ Româniĭ bucovinenĭ“, din care censura a eliminat câte-va pasage și numĕrul ḑiaruluĭ a fost confiscat. In acest articul se ḑice între altele:

„Suntem departe de-a ne încrede cu orbie într'un guvern, a căruĭ țintă este stîrpirea Românilor de pe aceste plaiurĭ. De aceea suntem hotărîțĭ *a duce lupta maĭ departe.*

„S'a trecut cu șaga. Ajuns e la os cuțitul și nu maĭ avem voiă sĕ stăm cu mânile în sîn. Mulțămită ceriuluĭ, ni-au rĕmas bărbațĭ întregĭ și neadormițĭ și ne vom strînge cu toțiĭ rêndurile în jurul acestora. Partidul *poporal național* este alcătuit acuma.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

(1)

Antropomorfism și antiantropomorfism în limba română*).

πάντων Χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος.
Protagoras.

I.

Voiŭ începe cu un esemplu din cele maĭ cunoscute, dér destul de caracteristic pentru cestiunea, ce ne preocupă.

Pe-un *picior* de plaiŭ
Pe-o *gură* de raiŭ...

Acestea sunt versurile, carĭ rupte din grandiosul tablou poetic, ce ni-l presentă „Miorița“, sunt de regulă citate ca un esemplu-tip al *metaforeĭ*, podóba predilectă a poesieĭ nóstre poporale. Ca sens însĕ și ca mod specific de esprimare cele 2 versurĭ, judecate din punct de vedere etnopsichologic, nu sunt altceva decât un tipic specimen de ***antropomorfism*** în limba română.

Poesia nóstră artistică încă abundă în astfel de espresiunĭ metaforice, carĭ ca împrumuturĭ din graiul nostru poporal și prin urmare ca manifestațiunĭ caracteristice ale psihologieĭ poporuluĭ român, le vom numi tot antropomorfisme.

Un esemplu cunoscut din Eminescu avem în versurile:

Acolo 'n ochĭ de pădure
Lângă bolta cea senină
Și sub trestia cea lină
Vom ședea în foi de mure.
(„Flóre albastră“.)

séu

Ajuns'a el la **póla** de codru'n munții vechĭ.
. . . .
Din **inimă**-i pămêntul la morțĭ sĕ dee viață.
. . . .
Străbatețĭ voi pămêntul și a luĭ **mĕruntaie**.
(„Strigoii“).

séu

Visul apelor adênce și a stâncelor *cărunte*
Visul selbelor bătrâne de pe **umerii** de deal.
(„Epigonii“).

Ce este antropomorfismul, acésta ni-o spune însușĭ sensul, însașĭ etimologia cuvêntuluĭ. Sub antropomorfism sĕ înțelege peste tot tendința omuluĭ de a înzestra cu *forma sa omenéscă* întréga lume, ce sĕ desfășură înaintea ochilor sĕĭ trupescĭ, ca și sufletescĭ. Religiunea vechilor Elinĭ, spre esemplu, este religiune per eminentiam antropomorfistă, întrucât întregul imperiu al Olimpuluĭ elin era imaginat ca impopulat cu ḑeitățĭ investite, fără escepțiune, cu făptură omenéscă.

Omul ca cea maĭ desăvîrșită ființă între vietățĭ, în urma uneĭ transpunerĭ psihologice din cele maĭ naturale, va concepe divinitatea, acéstă întrupare a perfecțiuneĭ, tot sub formă omenéscă, numaĭ cât într'un grad maĭ superior: după cum la uniĭ prevaléză ca calitate corporală superióră mărimea, secundată de o forță deosebită, ér la alțiĭ armonia organismuluĭ, așa și ḑeiĭ sunt imaginațĭ séu ca nisce coloșĭ imposanțĭ (la Indienĭ), séu ca nisce făpturĭ de o tipică armoniŭ și frumsețe (la vechiĭ Elinĭ.)

Tendința antropomorfistă a omuluĭ nu se validitéză numaĭ în închegarea concepțiunilor sale metafisice-religióse, ci și în alte direcțiunĭ; în primul rênd însĕ și cu o forță superióră o vedem manifestându-se în închegarea espresiunilor sale limbistice, așaderă în *limbă*, în *graiŭ*. Psichologia antropomorfismuluĭ, așa precum apare el în complexul graiuluĭ poporal, constitue unul din cele maĭ interesante capitole ale etnopsichologieĭ, ale psichologieĭ poporale.

Orĭ-ce raport, ce se póte imagina între două obiecte a fost conceput la început de mintea primitivă a omuluĭ ca raport de *loc*, și ca atare a și fost esprimat în graiŭ. Acest mod original de esprimare e cunoscut adĭ sub numele de ***localism.***

Localismul ca fenomen limbistic presintă în istoria desvoltăriĭ graiuluĭ omenesc un stadiu din cele maĭ primordiale. In ce

*) Fiind și articulul de față destinat pentru publicul mare, ca toțĭ articulii, ce i-am publicat în foița „Gazeteĭ“, am căutat și de astă-dată sĕ abstau dela subtilitățĭ scientifice maĭ pronunțate, ce ar fi putut îngreuna eventual înțelegerea celor desvoltate, și în consecință am renunțat și la o comparațiune maĭ detaiată a fenomenuluĭ din cesiune, așa precum obvine în limba română cu celelalte limbĭ, în special limbile romanice. — Cestiunea e în general și decĭ fórte pe scurt tractată la *H. Paul*, Prinzipien der Sprachgeschichte, Halle 1898 pg. 86, și la *Dr. R. Kleinpaul*, Das Leben der Sprache, Lipsca 1893 vol. III, pag. 153 sq. Câte-va esemple privitóre la limba română, tractate însĕ sub altă formă, aflăm la *L. Șăineanu*, Semas. l. rom. Bucurescĭ, 1887, pag. 102.

Toţĭ câţĭ au inimă şi simţire românéscă adevĕrată şi cinstită, sunt şi trebue sĕ fiă lipaşĭ credincioşĭ ai partidului poporal român. Gazeta „Deşteptarea“ va înlocui deocamdată şi pe „Patria“.

„Ţînta nóstră este sfântă. Voim mântuirea de tóte primejdiile, ce ne ameninţă. Voim apropierea tuturor sufletelor românescĭ, închegarea tuturor puterilor nóstre naţionale, ca contopind durerile şi bucuriile, nevoile şi plăcerile, din tóte ale nóstre sĕ ridicăm zidirĭ puternice contra năvălirilor duşmane, sĕ turnăm clopote de alarmă, tunurĭ şi obuze, ca sĕ stăm neclintiţĭ în faţa orĭ cărei primejdii, ca stânca mării, şi sĕ înfruntăm orĭ-ce vijeliă, ce s’ar descărca vre-odată peste capetele nóstre.

„Scim, că suntem înţeleşĭ de toţĭ Românii de bine. Étă, am înălţat stégul nostru naţional. Cei ce au încredere în virtutea stegarilor şi generalilor noştri, sĕ-şĭ înalţe fruntea şi sĕ urmeze. Cei ce n’au pierdut credinţa în sfinţenia causei româneacĭ, sĕ păşéscă împreună cu noi. Nimenĭ nu este silit. Conducĕtorii partidului nostru poporal fac ca Hanibal, când a trecut Alpii. Cei fricoşĭ, slabĭ de ânger şi lipsiţĭ de credinţă în sfinţenia causei române şi în viitorul poporului nostru, rĕmână nepăsătorĭ; cei ce simţesc însĕ o inimă română bătând în piepturile lor şi nu pot privi cu ochĭ nepăsătorĭ la cele ce se petrec în acéstă ţéră — între cu grăbire în céta nóstră şi urmeze steagului, ce am ridicat“.

Ne bucurăm din inimă de acest nou şi salutar pas al fraţilor noştri din Bucovina. Dea Dumnedeu, ca el sĕ-i unéscă pe toţĭ într’o falangă puternică şi sĕ-i îmbărbăteze pentru a duce la isbêndă lupta pentru sfânta causă naţională.

Cestiunea viitórelor alegerĭ dietale formézĕ aprópe dilnic obiect de discusiune în pressa maghiară. Atât în Budapesta, cât şi prin provincià s’a rĕspândit faima, că în Octomvrie a. c. se va începe campania electorală. „Budapesti Hirlap“, diar apropiat de guvern, crede însĕ a sci, că anul acesta nu vor fi alegerĭ. După tótă probabilitatea, dice „B. H.“, alegerile generale se vor dispune în Aprilie 1901 şi se vor ţiné din *1—10 Iunie 1901*. De părerea acésta este şi oficiósa „Magyar Nemzet“, apoi „Budapester Tagblatt“, tiszaistul „Pesti Hirlap“ şi szellistul „Budapesti Napló“. Acesta din urmă învită şi pe naţionalităţĭ în parlament, dér se bate în piept ca un fariseu, şi printre rêndurĭ ţine sĕ declare, că Coloman Szell nu va da loc naţionalităţilor în partida liberală. La acésta observă „Alkotmany“ dicênd, că chiar de ar voi Szell, naţionalităţile nu vor întra în partida guvernului.

Din Austria. Oficiósa „*Fremdenblatt*“ comunică, pe basă de informaţiunĭ autorisate, că scirile despre crisa cabinetului Koerber sunt lipsite de temeiŭ. In acelaşĭ numĕr însĕ „Fremdenblatt“ se ocupă la loc de frunte cu situaţiunea din Austria şi face atenţĭ pe Cehĭ la marea gravitate a decisiunei lor, de-a continua obstrucţiunea. Articulul sfîrşesce dicênd, că după esperienţele de până acum, *nu se póte pune mare speranţă în desfăşurarea ulteriórâ a lucrurilor*, fiind-că parlamentul numai atuncĭ póte sĕ trăéscă, décă are voinţă de-a trăi, ér la viaţă — ca şi la amor — nu poţĭ sili pe nimenĭ. — „*Reichswehr*“ comunică scirea din sorginte bine informată, că *disolvarea „Reichsrath“-ului* este lucru deja hotărît.

Misiunea română la Constantinopole.

Vinerĭ, 31 August, Abdul Rezak-bey, măestru de ceremonii, şi E. S. Turkhan-paşa, consilier de stat, fost ambasador şi fost ministru al afacerilor streine, au fost pe rênd la Terapia, ca sĕ ureze din partea M. S. Sultanului bună-venire d-lui Marghiloman.

Sâmbătă, la 2 óre jum. d. trimis estraordinar al M. S. Regelui, însoţit de generalul de diviziă Djelall-paşa, ataşat la persóna sa, de d. Alexandru Ghica, ministrul României pe lângă sublima Pórtă, cu personalul misiunei şi de personalul legaţiunei Regale, *a mers la palatul Imperial dela Yldiz, în trăsurile curţei escortate de un escadron de lăncerĭ.*

D. Marghiloman a fost primit cu *ceremonialul obicĭnuit pentru ambasadorĭĭ estraordinarĭ*; d-sa a avut onórea de a înmâna M. S. Sultanului scrisorile de felicitare ale M. S. Regelui Carol, esprimând urările Augustului Suveran al României pentru fericirea Majestăţei Sale Imperiale Abdul Hamid Khan şi pentru prosperitatea imperiului sĕu. D. Marghiloman a mai arătat, terminând, speranţa că relaţiunile între ambele state vor deveni din ce în ce mai pline de o adevĕrată amiciţiă.

M. S. Sultanul a mulţumit şi a însărcinat pe d. Marghiloman de a fi pe lângă M. S. Regele Carol interpretul sentimentelor de stimă şi de sinceră amiciţiă a Majestăţei Imperiale. Sultanul a esprimat dorinţa ca relaţiunile de amiciţiă, ce légă pe ambele ţérĭ, sĕ devie din ce în ce mai cordiale.

Séra, misiunea română a asistat dintr’un hotel special la iluminaţiunile de pe Bosfor.

Astăséră, Duminecă, mare prând de gală la palatul dela Yldiz.

Căpitanul Kadry Bey a însoţit de asemenea pe d. Marghiloman, împreună cu Djelall Paşa, când misiunea română s’a dus la Yldiz. *Onorurile militare au fost date misiunei române la Yldiz*, la sosirea şi la eşirea dela Merassim Kiosk, unde recepţia a avut loc, musica militară a cântat imnul naţional român.

Prândul de gală, care a avut loc astă séră la Yldiz, a fost fórte somtuos. Şésedecĭ de învitaţĭ erau, printre carĭ membrii misiunei speciale române, d. Ghica, ministrul României, d. Derussi secretar şi primul dragoman al legaţiunei. M. S. Sultanul a ţinut cerc înainte şi după prând. *S’a observat mult lungă convorbire ce Majestatea Sa a avut’o cu d. Marghiloman.* Exc. Sa Tewfic Paşa, ministrul afacerilor streine, a ridicat în numele Sultanului un toast Suveranilor şi şefilor statelor, carĭ erau representaţĭ. Decanul corpului diplomatic, ambasadorul baronul de Calice, a rĕspuns urând Majestăţei Sale fericire şi domniă gloriósă. In timpul prândului musica a cântat şi imnul naţional român.

M. S. Regele Carol a trimis astă-séră o depeşă de felicitare M. S. Sultanului.

*

D. Al. Marghiloman, ministru de esterne, care se află acum la Constantinopole se va întórce Joi în ţéră.

Conflictul României cu Bulgaria.

Din Sofia i-se scrie diarului „Patriotul“, că în acest oraş n’au rĕmas decât două regimente, unul de infanterie şi altul de cavalerie, tóte celelalte au fost trimise pe graniţa din spre România.

Şoselele, carĭ conduc dela graniţă spre oraşele din apropiere, fiind cu totul inpracticabile, statul-major al armatei bulgare a dat ordin sĕ se construéscă 5 şosele, carĭ sĕ lege graniţa cu principalele oraşe din apropierea graniţei.

Pe tótă graniţa, Bulgarii au înfiinţat telegraf militar, care este în legătură directă cu Sofia.

*

Foile din Budapesta primesc din Bucurescĭ următórele scirĭ telegrafice:

Bulgarii se pregătesc cu iuţélă febrilă în Rusciuc, Varna, Şumla şi Vidin. Partea nord-ostică a Bulgariei, renumitul quadrilater de-alungul Dobrogei, s’a transformat în adevĕrată tabĕră. In Rusciuc şi Sofia guvernamentalii, ofiţerii şi conducĕtorii comitetului revoluţionar sunt deplin pătrunşĭ de spirit revoluţionar.

Colonelul *Drandarevski*, comandantul diviziei din Rusciuc, a ţinut o mare revistă asupra trupelor de-alungul Dunării dela Rusciuc până la Silistra.

Agentul bulgar *Dr. Theodorov* din Bucurescĭ a ridicat, pe cale telegrafică, plângerĭ la guvernul bulgar contra ambasadorului turcesc din Bucurescĭ *Kiazim* bey, a cărui atitudine este ostentativ anti-bulgară. Agentul rógă pe guvernul sĕu, sĕ ridice reclamaţiunĭ la Pórtă şi sĕ mijlocéscă rechemarea ambasadorului turcesc.

Scirĭ din Sofia anunţă, că comitetul revoluţionar a pornit o *mare mişcare contra principelui Ferdinand* şi printr’o circulară trimisă filialelor din provincie, declară pe principe de trădător, fiind-că nu se reîntórce în ţéră.

*

In cercurile nóstre înalte politice — scrie „Drapelul“ — se discută *posibilitatea unui atac din partea Bulgariei*, dilele acestea.

După părerea acestor cercurĭ, décă atacul nu se produce până Joi, orĭ-ce rĕsboiŭ între Bulgaria şi România este înlăturat.

*

Mĕsurile luate de către autorităţile bulgare în contra personalului serviciului român fluvial, carĭ au provocat cunoscutele incidente dela Rusciuc, au fost ridicate pe diua de 20 Aug. v.

Acésta a fost adusă la cunoscinţa guvernului român.

*

Sâmbătă a sosit în Galaţĭ *Ghiţă Marcu din Sulina*, care venise din Rusciuc, unde aflându-se că e Român, a fost dus la închisóre, schingiuit de autorităţile din acel oraş. In timpul acestor schingiuirĭ, d-nul Marcu, a fost despoiat de tot ce avea asupra sa: un ceas de aur, nisce inele şi banii din busunare.

*

Ministerul român de interne a comunicat la biroul pressei următórea notă:

Diarele „Orientul“ şi „Galaţi“ din Galaţĭ au dat o informaţiune cu privire la un incident petrecut între poliţia portului Galaţĭ şi 25 studenţĭ bulgarĭ aflaţĭ pe vaporul „Rossia“.

Informaţia este fórte esagerată.

Faptul s’a întêmplat astfel: Câţĭ-va studenţĭ din cei 25 voind sĕ între în oraş, poliţia portului vĕdênd, că paşpórtele lor nu sunt vizate de consulatul român le-a interdis debarcarea. Nicĭ o altercaţie n’a avut loc.

Instrucţia complotului bulgar.

In „*Monitorul Oficial*“ de Duminecă, au apărut *mandatele de aducere contra individilor Boris Sarafoff, Vladimir Kovaceff, D. Davidoff, Dimitrie Troleff, Dimitrie Iconomoff* şi *Alexandru Burlacoff*, implicaţĭ în complotul Bulgarilor din România.

Mandatul contra lui *Boris Sarafoff* are cuprinderea următóre:

„*In numele legei şi al M. S. Regelui!*

„Noi, Ioan T. Florescu, judecător de „instrucţie pe lângă tribunalul Ilfov, cabi„netul Nr. 4, mandăm şi ordonăm tuturor „portăreilor şi agenţilor forţei publice, *sĕ „aducă înaintea nóstră, de îndată, conformân„du-se legei, pe Boris Sarafoff*, cu domici„liul necunoscut, ca sĕ fie ascultat asupra „inculpărilor ce i-se aduc pentru faptul pre„vĕdut şi penat de art. 47, combinat cu „226 şi 232 din Codul penal;

„Cerem dela toţĭ depositorii forţei pu„blice de a da ajutor, în cas de trebuinţă „pentru esecutarea mandatului de faţă.

„Dat la 19 August 1900“.

Pentru acelaşĭ fapt e urmărit şi Dumitru Troleff, pe când Vladimir Kovaceff şi D. Davidoff sunt urmăriţĭ pentru faptul prevĕdut în art. 47, combinat cu 225 şi 232 din Codul penal, ér ceilalţĭ doi, Dimitrie Iconomoff şi Alaxandru Burlacoff sunt urmăriţĭ pentru faptul prevĕdut în art. 47, combinat cu 225 şi 226 din Codul penal.

Étă textele tuturor acestor articole din Codul penal:

Art. 47. — Sunt agenţĭ provocătorĭ acei carĭ, prin darurĭ, promisiunĭ, ameninţărĭ, abuz de autoritate séu de putere, uneltirĭ culpabile, vor fi provocat la acéstă infracţiune séu vor fi dat instrucţiunĭ spre a o comite.

Aceştĭ agenţĭ se pedepsesc întocmai ca autorii.

Art. 225. — Omuciderea sĕvîrşită cu voinţă se numesce omor.

Art. 226. — Omorul comis cu precugetare séu pândire se numesce asasinat.

Art. 232. — Tot culpabilul de omor cu precugetare, de părintucidere, pruncucidere şi de otrăvire se va pedepsi cu *muncă silnică pe viaţă.*

*

In urma unui denunţ, dice „*Universul*“, raportorul consiliului de rĕsboiŭ al corpului 4 de armată, d-l căpitan Cujbă s’a dus în oraşul Bêrlad pentru a cerceta o afacere menită a face cea mai mare sensaţiune în tóte cercurile în legătură cu conflictul bulgaro-român.

Sosit Joi la órele 12.40 nóptea, la 6 a doua di, întovărăşit de d-l colonel Popescu, comandantul ad interim al diviziei 8-a a infanteriei şi cu poliţaiul M. G. Popovicĭ, a făcut o descindere la d-l căpitan Pavel Chisimoff, locţiitorul comandantului batalion. 8 vînătorĭ, şi a secvestrat întréga corespondenţă a acestuia, o gazetă, telegrame cifrate etc.

Căpitanul Chisimoff de origină bulgar, e pus sub pază, ancheta continuă. Până acum n’a transpirat nimic, totul ţinêndu-se sub cel mai mare secret. Erĭ i-s’a luat interogatorul la poliţia locală.

Căpitanul Chisimoff are un frate maior în armata bulgară şi altul loc.-colonel în marina rusă. Se vorbesce, că sunt grave bănuelĭ, că ar fi amestecat în conflictul bulgaro-român.

---

constă esenţa localismului în forma sa originală, despre acésta ne vom forma o clară ideiă, îndată ce vom cerca, sĕ ne aprofundăm cât de puţin în psichologia omului primitiv fără deosebire de timp şi loc.

„Atenţiunea omului primitiv fiind atrasă aprópe esclusiv de trebuinţele *trupului* sĕu şi de mişcările, ce le face pentru satisfacerea acelor trebuinţe, cele dintâi cunoscinţe vagi, ce el capĕtă, se rapórtă la *persóna* sa. Aceste cunoscinţe devin apoi din ce în ce mai lămurite şi sunt în tot timpul viitor cele mai lămurite din tóte, fiind-că resultă totdéuna din cea mai mare sumă de esperienţe, ce face omul vre-odată. *Cunoscinţa de sine fiind cea dintâi formată şi cea mai lămurită în urmă, devine basa de comparaţiune şi punctul de plecare pentru tóte celelalte cunoscinţe.* ***De aceea omul atribue prin analogie şi inducţiune caracterele sale mai întâiŭ celorlalţĭ ómenĭ, apoi animalelor şi în sfârşit tuturor lucrurilor din lume.*** Acéstă tendinţă a omului de a împrumuta tuturor lucrurilor chipul şi asemĕnarea sa, sĕ numesce ***antropomorfism*** şi s’a manifestat necontenit şi pretutindenĭ dela începutul omenirii şi până astădĭ.“*)

Antropomorfismul este aşadér esenţa localismului în forma sa originală, aşa precum resultă din psichologia omului primitiv. Devisa sofiştilor păstrată în cuvintele lui Protagoras, că *omul este mĕsura tuturor lucrurilor*, este un principiu psichologic, care dominéză întréga judecată a omului în stadiul sĕu primitiv de desvoltare, în tóte timpurile şi în tóte locurile. In sensul acesta omul este un adevĕrat *Narcis* al mitologiei grecescĭ, care peste tot sĕ vede, se reoglindézĕ pe sine însuşĭ.

Omul primitiv, pornind dela sine însuşĭ, printr’o *necesitate psihologică* neîncunjurabilă, transpune întréga sa fiinţă asupra lumei ce-l înconjóră, şi voind sĕ determine orĭ-ce posiţiune, orĭ-ce *loc*, orĭ-ce parte a vre-unui obiect, ce cade afară de sine, determinarea o va face după părţile cunoscute ale *corpului* sĕu. In chipul acesta omul primitiv séu în colectivitatea sa poporul de rênd peste tot va vorbi de ***creştetul*** délului, de ***piciorul*** unui plaiŭ, de ***cóma*** muntelui, de ***gura*** unei peşterĭ şi sĕ dicem şi de gura raiului, nu din cine scie ce exuberanţă a fantasiei, ci din absolută necesitate psichologică.

Pe calea unei analogii, unei asociaţiunĭ fórte naturale de idei, partea cea mai înaltă a délului îşĭ va împrumuta numirea dela partea corespundĕtóre a corpului omenesc, şi în sensul acesta sĕ va vorbi de *creştetul* délului, ér partea cea mai de jos a délului séu plaiului sĕ va numi după partea cea mai de jos a corpului human: *piciorul*, *pólele*, *talpa* délului séu a plaiului. Tot în urma aceluiaşĭ proces psichologic, se va vorbi de *fruntea* mesii, *capul* mesii, *códa* mesii, *dosul* cuptorului, *spatele* jeţului, *piciórele* scaunului, *umĕrul* casei, *inima* mĕrului, *creerii* munţilor, *buricul* pămêntului etc. etc.

(Va urma.) NICOLAE SULICĂ.

*) V. Conta. Incercărĭ de metafisică materialistă p. 19—20. Compară şi articulul meu: „Din etiologia poporală română“. „Gaz. Trans.“ 1900. Nr. 12—25.

Erĭ nóptea au fost arestațĭ în Bucurescĭ, în urma unei perchisiții, Bulgarii Nicola Cristof și Ilief. Asupra lor s'au găsit un mare numĕr de scrisorĭ bulgăresci și diferite notițe. Ei au sosit în țéră de câte-va dile și căutase a întra în relații cu Bulgarii de aci. Dênșii au declarat, că nu au pașport.

Vocĭ asupra conflictului cu Bulgaria.

Foile grecescĭ și sêrbescĭ continuă a publica articulĭ aspri la adresa Bulgariei.

„Hestia“ din Atena scrie: „Nu vorbim despre arma luată de armata bulgară, ci despre arma, care este întruparea politicei naționale a Bulgariei. Nu despre Mauser séu Manlicher este vorba, ci despre cuțit, pumnal, secure și otravă. Tóte acestea sunt pe masa judelui de instrucțiă din Bucurescĭ și vorbesc elocuent despre politica națională bulgară: asasinatul. Tot acéstă armă se folosesce în politica internă. In străinătate însĕ numai noi am simțit până acum acésta politică națională a Bulgarilor, fiind-că în decurs de 3 anĭ faimosul comitet revoluționar din Sofia a asasinat 37 Grecĭ fruntașĭ în Macedonia“.

„Neologos“ scrie între altele: „La nojele României, ce le-a adresat puterilor, am avé și noi multe de adaus. Trebue sĕ adaugem pe martirĭ noștri, carĭ au fost jertfele anarhiștilor angajațĭ de stat. Și numĕrul acestora e fórte mare. Sĕ scie Europa, că purtarea hordelor bulgare, carĭ se bucură de grația guvernului bulgar, este un isvor permanent al ațîțării focului în Peninsula-balcanică“.

„Szkripi“ dice: „Vom pedepsi pe vinovațĭ! așa a rĕspuns guvernul bulgar la nota guvernului român. Dér pe ce fel de vinovațĭ? Pe comitetul revoluționar macedonén, care e însușĭ guvernul? Pe miniștrii, carĭ sunt membrii acelui comitet? Pe ofițerii mai înalțĭ bulgarĭ, carĭ cu trup și suflet sunt legațĭ de comitet? Rĕspunsul guvernului bulgar nu este alt-ceva, decât sbaterea unui poltron miserabil cu scop de a evita isbucnirea rĕsboiului“.

SCIRILE DILEI.

— 22 August v.

Consistorul metropolitan gr. or. și-a început erĭ ședințele în Sibiiu. Au sosit, pentru a participa la ședințe, următorii membrii esternĭ: Dr. Alexandru *Mocsonyi*, Vincențiu *Bebaș*, Nicolau *Zigre*, archimandriții A. *Hamsea* și Filaret *Musta*, protopop Mihail *Popovicĭ* și alții.

„Deșteptarea“. Cunoscuta gazetă poporală *„Deșteptarea“*, organ al partidului poporal național din Bucovina, aduce în numĕrul sĕu, ce nĭ-a sosit astădĭ (dela 2 Septemvre n.) îmbucurătórea scire, că de-acum înainte a început sĕ apară de *2-orĭ pe sĕptĕmană*, anume Joia și Dumineca. Schimbarea acésta s'a făcut în urma hotărîrei comitetului partidului poporal național, care a declarat „Deșteptarea“ ca organ al sĕu. Prețul acestui diar va fi de acum înainte 8 fl. séu 16 cor. pe an pentru Românii cu dare de mână, ér pentru cei lipsițĭ și îndeosebĭ pentru plugarii românĭ 4 fl. séu 8 cor. pe an.

D-l profesor dr. Babeș, directorul institutului de bacteriologie, s'a întors dela Paris, unde, precum se scie, a avut însărcinarea specială de a raporta congresului internațional de medicină asupra histogenese *epitetiomului* și asupra *nevrogliei*. D-sa a mai făcut la institutul Pasteur o comunicare asupra leprei. Cestiunea leprei a fost cu deosebire studiată de d-l profesor dr. Babeș în anul din urmă, preparând un mare manual asupra acestei bóle din punctul de vedere istoric, geografic, clinic, anatomo-patologic. Cartea d-lui profesor Babeș asupra leprei apare la Viena, făcênd parte din marea enciclopediă de patologiă și terapiă de sub direcțiunea d-lui profesor dr. Nothnagel. D. profesor Babeș a fost sĕrbătorit pentru lucrările sale scienţifice atât la congresul medical, cât și la Academia de sciințe, Academia de medicină precum și la institutul Pasteur, dirigeat de d. profesor Duclaux.

Renta. Cetim în „Timpul“: In diua de 7 (20) August Eforia școlelor române din Brașov a încassat dela administrația financiară din localitate renta cuvenită școlelor pe trei anĭ din urmă în sumă de 115,500 lei.

In memoria lui V. Alexandri. Adĭ se împlinesc dece anĭ dela mórtea poetului V. *Alexandri*. „Familia“ de Dumineca dedică întreg numĕrul ei memoriei marelui poet.

A doua emisiune de acții ale Oravițanei. „Oravițana“ institut de credit și economii societate pe acții în Oravița a ficsat pe 27 Octomvre a. c. terminul ultim pentru subscrierile la acțiile sale emisiunea II-a cu prețul de cor. 132 din carĭ se plătesc cor. 42 până la 27 Octomvre 1900; cor. 45 până la 27 Octomvre 1901 și cor. 45 până la 27 Octomvre 1902. Resultatul favorabil al subscripțiilor de până acuma, carĭ au întrecut cifra contemplată în art. I al Prospectului emis, a îndemnat direcțiunea institutului a se folosi de disposiția art. VII spre a întregi capitalul social la cor. 600,000 și ridicarea fondului de reservă la peste cor. 200.000.

Recensĕmêntul poporațiunei. In virtutea articulului de lege 43 din 1899 la finea anului curent se va face recensĕmêntul poporațiunei țĕrilor de sub coróna Sf. Stefan. Ministrul de comerciŭ a dat deja autorităților îndrumările necesare. Recensĕmêntul va dura 10 dile.

Proces de pressă. De astă-dată nu e vorba de un proces intentat vr'unei foi române, ci de un proces, ce i-s'a intentat lui *„Alkotmány“*, organul partidei poporale. In numĕrul dela 25 August „Alkotmany“ a publicat scirea, că în Cincĭ-bisericĭ și Eger s'a făcut un nou atentat asupra crucei și a emblemei ungare, și a adaus observarea, că de s'ar fi întêmplat acésta în altă țéră, de sigur, că opinia publică revoltată și-ar fi rĕsbunat asupra atentatorilor séu părtinitorilor. In urma acésta pressa jidovită din Pesta a strigat după procuror, pe motiv, că „Alkotmány“ ar fi agitat și ațîțat contra unei confesiunĭ. Procuratura supremă din Budapesta a și intentat proces contra lui „Alkotmány“.

Tricolorul român în Bistrița. Sub titlul acesta „Tribuna“ din Sibiiu scrie: Sépte tinerĭ românĭ din Bucovina absolvențĭ ai școlei de sculptură și lemnărit din Câmpulung, carĭ fac frontarul bisericei gr. or. din Prundul-Bărgăului, la 28 August cu ocasiunea tîrgului de țéră au cercetat și orașul Bistrița îmbrăcațĭ în costume naționale și brâne tricolor național. Căpitanul de poliție însĕ credênd, că va face sémă de merite patriotice a trimis pe urma lor un cârd de polițiștĭ, carĭ sĕ-i ia la rĕspundere cum de îndrăsnesc a purta colorĭ oprite? Tinerii în cel mai resolut mod au rĕspuns atât românesce, cât și nemțesce, că colorile roșu-vênĕt-galbin sunt colorĭ romănescĭ și în Bucovina nu numai Românii le pórtă, ci chiar și Rușniecii și Polecii. Mai departe tot aceștĭ tinerĭ fiind întrebațĭ au rĕspuns: e adevĕrat, că la început și noi Bucovinenii am fost persecutațĭ pentru tricolorul nostru românesc, dér nu am cedat, și când unul a fost pedepsit, sute și mii s'au împodobit cu mândrul nostru tricolor, și astădĭ nu numai țĕranii, ci și inteligențĭ românĭ din Bucovina toțĭ pórtă tricolorul, ér guvernul țĕrii nóstre nicĭ nu mai îndrăsnesce a-i opri purtarea.

Grindină îngrozitóre. Din comitatul Solnoc-Dăbâca se scrie, că în comuna *Boerenĭ* s'a descărcat dilele acestea o grindină căreia au cădut victimă și *şése viețĭ omenescĭ*. Grindina a fost însoțită și cu rupere de nor, așa că a nimicit total întrega recoltă, a distrus 62 clădirĭ, a omorît 10 vite, 6 cai, 47 rîmătorĭ, 15 oi, tot atâtea capre 219 alte animale de casă (gâsce, găinĭ etc.). Pagubele sunt fórte marĭ.

Revĕrsarea Jiului. In urma ploilor din dilele trecute apele Jiului au venit cu atâta furiă, cum nu s'a mai pomenit. Rîul a rupt tot ce a întâlnit în cale. Trei podurĭ au fost luate cu totul de ape și târîte la distanțe colosal de marĭ. Podul metalic dela Têrgu-Jiŭ a rĕmas isolat, digurile din prejurul lui și șoseaua au fost distruse și luate de ape. Șoséua Cârligu-Capri-Frantura este distrusă de ape pe o întindere de 611 metri. Șoséua ‚Băiulescĭ-Cârligĭ-Capri este distrusă complect pe o întindere de 6 chilometri. Astfel a fost distrusă acéstă șosea, că nu se mai póte umbla nicĭ cu piciorul. De asemenea au fost luate o mulțime de vite, carĭ păsceau prin apropiere, și au fost înecate și mai multe locurĭ cu sĕmĕnătură. D. Ionel Grădișteanu ministru lucrărilor publice, s'a dus la fața locului și a evaluat pagubele causate de acéstă teribilă catastrofă la 600,000 lei.

Raporturile vamale româno-turcescĭ. Cu începere de Sâmbătă 19 August a întrat în vigóre noul aranjament vamal dintre România și Turcia. Prin urmare de astădĭ înainte tariful taxelor majorate, ce se aplicau mărfurilor turcescĭ, este desființat. Certificatele de proveniență pentru mărfurĭ au fost desființate și acésta s'a comunicat legațiunilor streine.

Teatrul de varietăți „Orfeu“. Sub direcțiunea lui Carol Fülöp de câte-va dile o trupă compusă din 8 persóne, dame și bărbațĭ, dă în fiă-care séră representațiunĭ de varietățĭ în sala dela „Grand Hôtel“. Programul constătător din cântărĭ, cuplete, predărĭ comice, musică, micĭ comedii etc. e mult variat și decent.

Concert. Joi séra va cânta musica orășenéscă la otel „Europa“.

Rectificare. In nr. de erĭ (186) al fóiei nóstre la „Scirile dilei“ pagina a doua, colóna a treia, scirea a 3-a, rêndul 17: în loc de „port al mărei Negre“ este a-se ceti *„port al mărei Baltice“*.

Aparate de fotografie pentru diletanți. Firma A. MOLL, liferantul curții c. și r. din Viena Tuchlauben Nr. 9 îșĭ recomandă amatorilor de fotografare, articolele sale necesare pentrua fotografa. La cerere trimite liste ilustrate conținênd prețurile. Deposite în Brașov la F. Jekelius, F. Kelemen, Victor Roth farmaciștĭ. Teutsch și Tartler, D. Eremias nepoțĭ.

In vilegiatură la Seliște.

Primăria comunei urbane din Seliște (distr. Sibiiului) a publicat prin diare, pe la începutul sesonului de vară, pentru *prima dată* un anunț, prin care învită publicul, ca sĕ visiteze acéstă localitate, unde are sĕ inspire un aer de munte, sĕ guste o apă bună, sĕ facă băi în apă de munte, sĕ se preumble în locurĭ muntóse, sĕ vadă casină modernă și în afară de tóte aceste sĕ vadă și un pavilion helvețian.

Invitațiunea primăriei n'a rĕmas fără resultat, deși nu tocmai după dorințele ei, căcĭ a fost primul ei apel de acéstă natură.

Intre visitatorĭ am notat persóne distinse din neamul nostru. Din Ardeal voiŭ aminti pe d-l consilier judecătoresc al tribunalului reg. din Seghedin, Alexă Oniț cu familia, în care și fiiul sĕu, d-l Virgil, director al gimnasiului român din Brașov; pe d-l loc-colonelul Paul Munteanu cu familia, din Sibiiu; d-l protop al Mercurei I. Droc cu familia; instructorul de cântărĭ bis, la Seminarul pedapogic teologic din Sibiiu preotul Cunțan cu familia; tînĕrul protopop al Mediașului Mircea cu familia; întâlnii și doi frațĭ italienĭ, al căror nume regret, că nu-l putui reține în memoriă, unul căpitan în armata comună domiciliat în Sibiiu, celălalt un fost cassier al societăței de economiă a urbei Fiume. Ambii petrec din predilecțiune la Sĕliște între frații lor de viță latină și acéstă predilecțiune o manifestéză și prin fapte; primul îșĭ pórtă pe cele două fiice, mărgăritare desprinse din colanul Italiei, aprópe numai în sprintenul și frumosul port național seliștenesc; al doilea este abonent al unui diar român și a început deja a învĕța și a ne pricepe limba nóstră.

Din plaiurile Dunărei am vĕdut între visitatorĭ pe neobositul întru luminarea generațiunei scolare, Nic. Droc-Barcianu, profesor-director al liceului „Maiorescu“ din Giurgiu cu familia, și pe funcționarul superior din Direcț. gen. a căilor ferate române din Bucurescĭ, Gh. Brăteanu cu familia. Aceștĭ doi de sigur purtațĭ de dorul de a-șĭ revedé patria Ardealului, ai cărei fiiĭ sunt și de a mai asculta din graiŭ viu păsurile fraților lor de pe acest pĕmênt strămoșesc. Impresiunile primite și convincțiunea formată, cred, că le vor transmite la înapoiere nealterate fraților de acelașĭ neam și sânge. Intreținerea sentimentelor naționale între frațĭ, reînoirea, cultivarea și conservarea neîntreruptă a aspirațiunilor nóstre, sunt cel mai puternic lanț al idealului național.

*

Acum, în fuga condeiului, las sĕ urmeze o prea scurtă monografiă a Sĕliștei.

Comuna e situată sub colinele pădurόse, carĭ sunt o continuare a Carpaților sudicĭ ai Ardealului. N'am avut de unde'mĭ procura cunoscințe topografice, dér prin analogiă presupun, că înălțimea ei d'asupra nivelului mărei trebue sĕ fie de 400 m. Posițiune climaterică destul de avantagiósă. Ocolită de aprópe în spre sud, vest și nord de dealurĭ, are o temperatură constantă și astfel lipsită de vênturĭ. Are aproximativ, 6000 locuitorĭ, Românĭ curațĭ, căcĭ câțĭ-va meșteșugarĭ strĕinĭ pripășițĭ aicĭ (cărora statul li-a și făcut o școlă) nu póte sĕ schimbe caracterul pur românesc al comunei. Bărbații vioi, sobrii și muncitorĭ, predominațĭ însĕ de un spirit prea mercantil, calitate proprie mărginenilor de sub plaiurile sudice ale Carpaților transilvănenĭ, calitate de altmintrea potrivită cu relațiile materiale actuale, dér aceeașĭ calitate nepotrivită și în contradicțiă cu proverbialul și strămoșescul sentiment de ospitalitate al întregului neam românesc. Femeile sunt deștepte, îmbrăcate cu îngrijire și majoritatea sănĕtóse și frumóse.

Comuna are o escelentă școlă primară superióră cu 5 clase atât pentru băiețĭ, cât și pentru fetițe. Școla se întreține din fondurĭ proprii de aprópe o jumĕtate de veac; personalul didactic, atât învĕțătorii cât și institutórele, posed studii speciale pentru misiunea lor de apostolĭ ai scólei.

In comună e reședința subprefecturei; prin o rarissimă escepțiune subprefectul (aicĭ numit pretor suprem) e Român. Décă stăpânirea unguréscă nu s'ar supĕra pe acest funcționar al séu, eu l'așĭ lăuda, căcĭ merită, dér așa trec mai departe. E reședința judecătoriei de cerc (ocol) fără nicĭ un funcționar român; e sediul unui serviciu silvic, care érășĭ prin escepțiune are un amploiat român; are apoi și inevitabilele posturĭ de finanțĭ și gendarmĭ, aceștĭ din urmă cei mai strașnicĭ apĕrătorĭ ai ocârmuirei unguresci în contră „nădădăioșilor„ naționaliștĭ românĭ.

(Va urma.)

ULTIME SCIRI.

Viena, 3 Septemvrie. Tóte foile se ocupă cu situația gravă interióră. Ele accentuéză aprópe unisone părerea, că *„Reichsrath“-ul va fi disolvat* deja în decursul acestei sĕptĕmânĭ. Se mai dice, că alegerĭ nouĕ nu se vor prescrie curênd, nicĭ un nou parlament nu se va întruni. — Coloman Szell a sosit adĭ aicĭ. Călĕtoria lui se aduce în legătură cu crisa.

Londra, 3 Septemvrie. Foile sunt de acord a susține, că pasul Rusiei privitor la evacuarea Pekingului. va provoca *o mare crisă*. Corespondentul berlines al lui „Central News“ telegrafézã, că *Germania a respins propunerea Rusiei* și a propus dinpotrivă, ca celelalte puterĭ sĕ procedeze după propriile convingerĭ.

Londra, 3 Septemvrie. Se anunță, că lord *Roberts* a dat Sâmbătă din Belfast o proclamațiă, prin care declară *anectarea formală a Transvaalului*.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţĭ:

Scrierĭ economice.

Pentru economii de vite este de nepreţuit folos marele şi valorosul op **Zootechnia séu cultura generală şi specială a vitelor**, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră din Bucurescĭ. „*Zootechnia*" este partea a treia din „*Manual de agricultură*" al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreţiat din partea întregei presse române şi premiat şi din partea Academiei Române; ea cuprinde *779 pag. format mare 4^0*, cu 225 figurĭ şi costă 8 cor. (cu posta recom. 8 cor. 50 b.)

PARTEA I. a Manualului: **Agrologia séu „Agricultura generală"** 524 pag. Preţul à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 b.)

PARTEA II. **„Fitotechnia" séu „cultnra specială a plantelor"** cu 611 pag. şi 202 figurĭ. Pr. 8 cor., (cu posta rec. 8 cor. 50 b.)

„Cartea Plugarilor" séu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor" etc. scrisă de *Ioan Georgescu.* Form. 8^0 90 pag. costă 25 cr. (+ 3 cr. porto).

„Stupăritul", întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtorĭ şi pentru toţĭ iubitorii de acest ram al economiei, de *Const. Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8^0. Preţul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor sătenĭ de Romul *Simu.* Cu mai multe ilustraţiunĭ in text. Editura Reuniunei române de agricultură din comit. Sibiiului. Preţul francat 40 cr.

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu, e de cel mai mare folos practic şi, pe cât scim, în literatura nóstră de dincóce e singura scriere mai bună în acéstă materiă. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Vinurĭ din póme, de *Gr. Halip.* prof. Este o carte de 96 pagine, în care se dau esplicaţii şi învĕţăturĭ amĕnunţite asupra modului, cum este a-se face tot feliul de vin şi must din felurite póme; cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Preţul 20, (cu poşta 23 cr.)

Insoţirile de credit împreunate cu însoţirĭ de consum, de vêndare, de viieri, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirĭ, de F. W. Raiffeinssen. *Ediţiunea a V-a.* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. costă 80 cr. (+ porto 10).

Cărţĭ pentru comercianţĭ
şi funcţionarĭ de bancă:

Idei fundamentale în economia politică de *Ioan Socaciu*, vechiŭ profesor la scólele com. r. din Braşov. Preţul 65 cr.

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu.* Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe ḑile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit. Preţul 40 cr. (+ 3 cr. porto.)

„Curs complet de corespondenţa comercială" de *I. C. Panţu.* Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi spediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu*, prof. la şcóla comerc. superióră din loc. Tracteză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple, pe carĭ studiindu-le cu atenţiune, póte orĭ şi cine sĕ înveţe ţinerea socotelelor în economia proprie şi în afacerile comerciale. Preţul 50 cr. + 5 cr. porto.

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă nouă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Septemb. 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.05
Renta de coróne ung. 4%	90.65
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}$%	120.10
Impr. căil. fer. ung. înargint. $4\frac{1}{2}$%	99.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.25
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.—
Impr. ung. cu premii	160.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	140.—
Renta de argint austr.	97.70
Renta de hârtie austr.	97.35
Renta de aur austr.	116.90
Losurĭ din 1860.	132.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17.04
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	685.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	670.75
Napoleondorĭ	19.29
Mărcĭ imperiale	118.15
London vista	272.10
Paris vista	46.20
Rente de coróne austr. 4%	98.—
Note italiene	90.40

Cursul pieţei Braşov.

Din 4 Septembre 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.08	Vênd.	19.12
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.24	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.78	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Şcóla privată de musică „KAISER"

concesionată de înalta autoritate scolară ces. r. **Viena**, districtul 7, 8 şi 11. — Anul şcolar al 27-lea.

Are anual cam la 350 frequentanţĭ din ţeră şi străinătate; 26 profesorĭ, între carĭ artiştĭ de primul rang. — **CANTUL** (operă, concert, bisericesc şi cor. **CLAVIR**, şi în orĭ-ce specie de instrumente musicale cu córde séu metalice, tote ramurile **teoretice**, cor mixt, orchestră, cursurĭ paralele pentru diletanţĭ, cursurĭ de cântărĭ bisericescĭ pentru copiĭ. — **Curs de 2 ani pentru învĕţătorĭ de cântărĭ. — Curs de 7 lunĭ pentru pregătire la esamenul de stat ces. reg.** pentru postul înv. de cant la şcólele medii şi preparandiĭ, precum şi pentru conducerea şcólelor de cant private, (54 candidaţĭ au depus acest esamen, o parte dintre ei cu distincţiune). — **Curs pentru orchestră şi măestru de musică** (civile şi militare). — **Secţiă pentru instrucţiă teoretică** pe cale **de corespondenţă. — Curs special pentru instrucţiă superióră. — Curs ferial şi special de 2 lunĭ** (Octombre — Novembre. Iulie — Septembre).

Puteri didactice.

Dr. Max Dietz, profes. universitar şi membru al comisiunii esaminătóre de stat ces. reg., **M. Kupfer-Berger**, cântăreţ em. la opera de curte ces. reg.; **Max Jensch, Rosa Kahlig** măestrii de mus., **C. Kaiser**, Dir. **R. Kaiser, Stef. Wahl** musician de curte etc.

Prospecte precum orĭ şi ce informaţiunĭ se dă de **câtră biroul institutului VII/1, Zieglergasse 29.**

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la **Eremias Nepoţii.**

Deschidere de magazin.

Am onore a aduce la cunoscinţa on. public, că **amdeschis** în piaţa acésta, **str. Vămii nr. 19,** sub firma protocolată

Király Lajos

un magazin de mode pentru **Dame şi Domnĭ** de

Pânzĕturĭ şi albiturĭ.

Cunoscinţe şi esperienţe suficiente în ramura acésta mĕ pune în plăcuta posiţie de a corespunde tuturor cerinţelor în consonanţă cu spiritul timpului.

Recomand întreprinderea mea bunăvoinţei on. public.

Cu tótă stima

Király Lajos.

10713.—3

Instrucţiunea în PIANO

la Dómna **Leontine** şi Domnişóra **Julie Hesshaimer**

se începe la 1-a Septemvre n. c.

Informaţiunĭ mai de-aprópe: **Strada Orfanilor nr. 43.**

(1068,7—8.)

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile, numai, décă fiăcare cutiă este provĕḑută cu marca de apĕrare a lui A. Moll şi cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al **Prafurilor-Seidlitz** de **A. Moll** în contra greutăţilor celor mai cerbicóse la **stomach şi pântece**, în contra **cârceilor** şi acrelei la stomach, **constipaţiunei cronice, suferinţei de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor** şi a celor mai diferite bóle femeescĭ a luat acest medicament de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — **Preţul unei cutii originale sigilate Coróne 2.—**

Falsificaţiile se vor urmări pe cale judecătoréscă.

Franzbranntwein şi sare a lui Moll.

Veritabilŭ numai, décă fiecare sticlă este provĕḑută cu marca de scutire şi cu plumbul lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ul şi sarea este forte bine cunoscută ca un remediu poporal cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de şoldină şi reumatism şi a altor urmări de rĕcélă. Preţul unei sticle originale plumbate, Coróne 1.80.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii şi dame fabricat după metodul cel mai nou pentru cultivarea raţională a pelei, cu deosebire pentru copii şi adulţĭ. **Preţul unei bucăţĭ Cor. —.40 Cincĭ bucăţĭ Coróne 1.80.** Fie-care bucată de săpun, pentru copii este **provĕḑută cu marca de apĕrare A. Moll.**

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. şi r. furnisor al curţii imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provincia se efectueză ḑilnic prin rambursă postală.

La deposite sĕ se céră anumit *preparatele provĕḑute cu iscălitura şi marca de apĕrare a lui A. MOLL.*

Deposite în Braşov: la d-nii farmaciştĭ Ferd. Jekelius, Franz Kellemen şi engros la D. Eremia Nepoţii, Teutsch & Tartler. —*

TIPOGRAFIA A. Mureşianu

Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕḑut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a puté esecuta **orĭ-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ŞI COLORI.

CĂRŢĬ DE SCIINŢĂ,
LITERATURĂ ŞI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORI.

ANUNŢURĬ.

REGISTRE şi IMPRIMATE
pentru tóte speciile de serviciurĭ

BILANŢURĬ.

Compturĭ, Adrese, Circulare, Scrisorĭ.

Couverte, în tótă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURĬ şi RESTAURANTE.

PREŢURĬ-CURENTE ŞI DIVERSE

BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primesc **în biuroul** tipografiei, Braşov Têrgul Inuluĭ Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — **Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.

ANUNCIURI
(inserţiunĭ şi reclame)

sunt a se adresa subscrisei administraţiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Admi istr. „Gazetei Trans."

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.